

РЕШЕНИЕ

КАРАР

№ 13

Олы Шурняк авылы

22 декабрь 2025 ел

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Олы Шүрнәк авыл җирлегә Советының «2019-2035 елларга «Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Олы Шүрнәк авыл җирлегә» муниципаль берәмлегә территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын раслау турында» 2019 елның 12 сентябрэндәге 160 номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «җирлекләрнең һәм шәһәр округларының социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2015 елның 1 октябрэндәге 1050 номерлы карары, Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Шүрнәк авыл җирлегә муниципаль берәмлегә Уставы, Совет Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Шүрнәк авыл җирлегә

Карар кылдым:

1. Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Шүрнәк авыл җирлегә Советының «2019-2035 елларга Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Шүрнәк авыл җирлегә «муниципаль берәмлегә территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын раслау турында» 2019 елның 12 сентябрэндәге 160 номерлы карарына түбәндәге үзгәрешләрне кертүгә::

1.1. 2019-2035 елларга «Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Шүрнәк авыл җирлегә» муниципаль берәмлегә территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү муниципаль программасын кушымтада бирелә торган яңа редакциядә расларга.

2. Алабуга муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына (Э.и.

Садыйкова) агымдагы финанслау исәбенә 2019-2035 елларга «Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Шүрнәк авыл җирлеген» муниципаль берәмлегенә территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү муниципаль программасы чараларын үтәү өчен бюджет ассигнованиеләрен карауны тәкъдим итәргә.

3. Әлеге карар рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Рәис

Н.И. Мельников

**ОЛЫ ШҮРНӘК МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ
ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ТРАНСПОРТ
ИНФРАСТРУКТУРАСЫН КОМПЛЕКСЛЫ ҮСТЕРҮ
ПРОГРАММАСЫ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЛАБУГА РАЙОНЫ
ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ
2019-2035 еллар**

2025

Тоту

Паспорт

1 Муниципаль берәмлекнең транспорт инфраструктурасының гамәлдәге торышына Характеристика

1.1 Россия Федерациясе субъектының Россия Федерациясе пространство оешмасы структурасындагы торышын анализлау, жирлекнең Россия Федерациясе субъектының пространство оешмасы структурасындагы торышын анализлау

1.2 Жирлекнең социаль-икътисадый характеристикасы, транспорт өлкәсендәге эшчәнлекне дә кертеп, жирлек территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлегенә характеристика, транспорт ихтыяжын бәяләү

1.3 Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасының эшләвенә Характеристика һәм эш күрсәткечләре

1.4 Жирлек юллары челтәренә Характеристика, юл хәрәкәте параметрлары (транспорт чаралары агымнарының тизлеге, тыгызлыгы, составы һәм хәрәкәт интенсивлыгы, юлларның хәрәкәт белән тулылану коэффициенты һәм юл хәрәкәте торышын, автомобиль транспортынан әйләнә-тирә мохиткә экологик йөкләнешне һәм икътисадый югалтуларны тасвирлый торган башка күрсәткечләр), юлларны карап тоту сыйфатын бәяләү

1.5 Жирлектә транспорт чаралары паркы составын һәм автомобильләшү дәрәжәсен анализлау, парковкалар (парковка урыннары) белән тәмин ителеш

1.6 Пассажирлар агымын анализлауны да кертеп, гомуми файдаланудагы транспорт чаралары эшенә Характеристика

1.7 Жәяүлеләр һәм велосипедта йөрү шартларына Характеристика

1.8 Йөк транспорты чаралары хәрәкәтенә Характеристика, коммуналь һәм юл хезмәтләре транспорт чаралары эшен бәяләү, әлеге транспорт чаралары өчен инфраструктураның торышы

1.9 Юл хәрәкәте иминлегенә дәрәжәсенә Анализ

1.10 Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә, халыкның иминлегенә һәм сәламәтлегенә тискәре йогынтысы дәрәжәсен бәяләү

1.11 Жирлекнең транспорт инфраструктурасын үстерүнең һәм урнаштыруның гамәлдәге шартларына һәм перспективаларына Характеристика

1.12 Транспорт инфраструктурасының эшләве һәм үсеше өчен кирәкле норматив-хокукий базаны бәяләү

1.13 Транспорт инфраструктурасын финанслауны бәяләү

2 Муниципаль берәмлек территориясендә транспорт ихтыяжы фаразын, халыкның хәрәкәт итү күләмен һәм характерын үзгәртүне эшләү

2.1 Жирлекнең социаль-иқътисадый һәм шәһәр төзелеше үсеше фаразы

2.2 Жирлекнең транспорт ихтыяжы фаразы, жирлек территориясендә булган транспорт төрләре буенча халыкның хәрәкәтләнү күләме һәм характеры һәм йөкләр ташу фаразы

2.3 Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү фаразы

2.4 Жирлекнең юл челтәрен үстерү фаразы

2.5 Автомобильләшү дәрәжәсе, юл хәрәкәте параметрлары фаразы

2.6 Юл хәрәкәте иминлегә күрсәткечләре фаразы

2.7 Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә һәм халык сәламәтлегенә тискәре йогынтысы фаразы

3 Транспорт инфраструктурасын үстерүнең принципаль вариантлары һәм аларны гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган вариантны алга таба сайлап алып, транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләре (индикаторлары) буенча эреләндереп бәяләү

4 Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча транспорт инфраструктурасын үстерү вариантын гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган чаралар (инвестиция проектлары) исемлегә, транспорт объектларының техник-иқътисадый параметрлары, чараларны (инвестиция проектларын)гамәлгә ашыру чиратлыгы

4.1 Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү гамәлләре

4.1.1 Автомобиль транспорты

4.1.2 Тимер юл транспорты

4.1.3 Су транспорты

4.1.4 Һава транспорты

4.2 Гомуми файдаланудагы транспортны үстерү, транспорт-күчеп утыру узелларын булдыру гамәлләре

4.3 Бердәм парковка пространствосын үстерүне дә кертеп, жиңел автомобиль транспорты өчен инфраструктураны үстерү гамәлләре

4.4 Велосипедта жәяүлеләр һәм велосипедта йөрү инфраструктурасын үстерү гамәлләре

4.5 Йөк транспорты, Коммуналь һәм юл хезмәтләренең транспорт чаралары өчен инфраструктураны үстерү гамәлләре

4.6 Жирлек юллары челтәрен үстерү чаралары

5 Транспорт инфраструктурасын үстерүнең гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган вариантын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларны (инвестиция проектларын) финанслау күләмнәрен һәм чыганаclarын бәяләү

6 Транспорт инфраструктурасын үстерүнең гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган вариантын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларның (инвестиция проектларының) нәтижәләлеген бәяләү

7 Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлекне институциональ үзгәртеп корулар, хокукий һәм мәгълүмати тәмин итүне камилләштерү буенча тәкъдимнәр

Паспорт

муниципаль берәмлек территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары – Олы Шүрнәк авыл җирлегенә

Исем Программалар	2019 – 2035 елларга муниципаль берәмлек территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы – Олы Шүрнәк авыл җирлегенә
Эшләү өчен нигез Программалар	- РФ Шәһәр төзелеше кодексы 2004 елның 29 декабрендәге 190-ФЗ номерлы; - 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»; - «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлегенә турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон; - «Транспорт куркынычсызлыгы турында» 09.02.2007 № 16-ФЗ Федераль закон; - «җирлекләрен, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына таләпләргә раслау турында» Россия Федерациясенең Хөкүмәтенен 2015 елның 25 декабрендәге 1440 номерлы карары; - Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенен генераль планы.
Программаның Заказчысы	Олы Шүрнәк авыл җирлегенә башкарма комитеты, Татарстан Республикасы, Алабуга районы, Олы Шүрнәк ав., Мәктәп ур., 1 й. индекс 423617
Программаны Эшләүче	Олы Шүрнәк авыл җирлегенә башкарма комитеты, Татарстан Республикасы, Алабуга районы, Олы Шүрнәк ав., Мәктәп ур., 1 й. индекс 423617
Программаның максатлары һәм бурычлары	Программаның максаты-Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенен заманча һәм нәтиҗәле транспорт инфраструктурасын үстерү, муниципаль берәмлек халкы өчен транспорт комплексында хәрәкәт иминлеген, күрсәтелгән торган хезмәтләрен сыйфатын арттыру. Күрсәтелгән максатларга ирешү өчен төп бурычларны хәл итәргә кирәк: - юл хәрәкәте шартларын яхшырту чараларын оештыру; - юл хәрәкәте иминлеген арттыру чараларын оештыру.

Транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләре (Индикаторлары)	- жәмәгать транспорты маршрутларындагы тукталыш пунктларының норматив халәттәгә саны; - гомуми файдаланудагы юлларның озынлыгы; - УДС тыгызлыгы; - тротуарларның озынлыгы; - электр яктырту линияләренең озынлыгы; - мәдәният объектлары янында вакытлыча парковкалар белән тәэмин ителеш дәрәжәсенең туры килүе.
Программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	Программаны гамәлгә ашыру вакыты: 2019 - 2035 еллар. Программаны гамәлгә ашыру этапларга бүлекләргә күздә тотмый.
Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча планлаштырылган чараларның (инвестиция проектларының) (чаралар төркемнәренең, ярдәмче программаларның, инвестиция проектларының) эреләндерелгән тасвирламасы	Әлеге программада тасвирланган чаралар транспорт чараларыннан файдаланучыларның уңайлылык һәм куркынычсызлык дәрәжәсен арттыруга һәм Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенең социаль-иқтисадый хәлен яхшыртуга юнәлдерелгән
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы	2019-2035 елларда программа чараларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле финанс чараларының гомуми күләме 275 262,46 мең сум тәшкил итәчәк, шулардан: Олы Шүрнәк авыл жирлегә бюджеты акчалары – 216,46 мең сум, Татарстан Республикасы бюджеты-275 046,0 мең сум, шул исәптән еллар буенча: 2019 елда-2 276,0 мең сум.; 2020 елда – 1 710,0 мең сум.; 2021 елда – 1 860,0 мең сум.; 2022 елда – 1 780,0 мең сум.; 2023 елда – 1 950,0 мең сум.; 2024 елда – 10,0 мең сум.; 2025 елда – 56,46 мең сум.;

	2026 елда – 1 990,0 мең сум.; 2027 елда – 10,0 мең сум.; 2028 елда – 10,0 мең сум.; 2029 елда - 2035 елда-263610,00 мең сум.; Программаны финанслау өчен акчалар күләме фаразланган характерда була һәм җирле үзидарәнең вәкиллеке органы тарафыннан ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш.
--	---

1Муниципаль берәмлекнең транспорт инфраструктурасының гамәлдәге торышына Характеристика

1.1 Россия Федерациясе субъектының Россия Федерациясе пространство оешмасы структурасындагы торышын анализлау, жирлекнең Россия Федерациясе субъектының пространство оешмасы структурасындагы торышын анализлау

Татарстан Республикасы Россия Федерациясе субъекты булып тора, Россиянең Европа өлеше үзәгендә, Көнчыгыш Европа тигезлегендә, ике елга-Идел һәм Кама елгалары кушылган урында урнашкан. Территориаль яктан Идел буе федераль округы составына керә, икътисадый яктан Идел буе икътисади районына карый. Республиканың башкаласы-Казан шәһәре.

Татарстан Республикасы Киров, Ульяновск, Самара һәм Оренбург өлкәләре, Башкортостан Республикасы, Марий Эл Республикасы, Удмурт Республикасы һәм Чуваш Республикасы белән чиктәш. Карала торган субъектның мәйданы 67 847 км тәшкил итә² территориясе озынлыгы-төньяктан көньякка 290 км һәм көнбатыштан көнчыгышка 460 км.

Республиканың муниципаль төзелеше кысаларында, Татарстанның административ-территориаль берәмлекләре чикләрендә 956 муниципаль берәмлек төзелде:

- 2 шәһәр округы;
- 43 муниципаль район;
- 39 шәһәр жирлегә;
- 872 авыл жирлегә.

Алабуга муниципаль районы Татарстан Республикасының төньяк-көнчыгышында уңайлы икътисадый-географик урын алып тора, республиканың көнбатышын һәм көнчыгышын, төньягын һәм көньягын аның көнчыгыш өлешендә тоташтыручы мөһим магистральләр киселешендә урнашкан, ресурслар белән (нефть, руда булмаган файдалы казылмалар, урман, су, жир ресурслары) житәрлек дәрәжәдә тәэмин ителгән.

Алабуга муниципаль районының административ үзәге – Алабуга шәһәре Татарстан Республикасы башкаласы Казан шәһәреннән 215 км, Удмуртия башкаласы Ижау шәһәреннән 180 км, Башкортстан башкаласы Уфа шәһәреннән 360 км ераклыкта урнашкан.

Алабуга муниципаль районы республиканың түбәндәге муниципаль берәмлекләре белән чиктәш:

- көнбатышта-Мамадыш муниципаль районы белән;
- төньякта һәм төньяк-көнчыгышта – Удмуртия Республикасы һәм Менделеевск муниципаль районы белән;
- көнчыгышта һәм көньяк-көнчыгышта-Тукай муниципаль районы, Чаллы шәһәр округы;
- көньякта-Тукай һәм Түбән Кама муниципаль районнары белән.

Алабуга муниципаль районының административ төзелеше «Алабуга муниципаль районы «муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында»

2005 елның 31 гыйнварындагы 22-ЗРТ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән һәм 50 торак пунктны үз эченә алган бер шәһәр җирлегенә һәм 15 авыл җирлегеннән тора.:

- Әлмәт авыл җирлегенә;
- Бехтерев авыл җирлегенә;
- Олы Елово авыл җирлегенә;
- Олы Качка авыл җирлегенә;
- Олы Шүрнәк авыл җирлегенә;
- Костенеево авыл җирлегенә;
- Лекарево авыл җирлегенә;
- Морт авыл җирлегенә;
- Мурзиха авыл җирлегенә;
- Пospelово авыл җирлегенә;
- Иске Күклек авыл җирлегенә;
- Иске Юраш авыл җирлегенә;
- Танай авыл җирлегенә;
- Татар Дөм-Дөмә авыл җирлегенә.

Җирлек Татарстан Республикасының төньяк-көнчыгышында, Алабуга муниципаль районының төньяк-көнбатыш өлешендә урнашкан. Олы Шүрнәк авыл җирлегенә төньякта Удмурт Республикасы, төньяк-көнчыгышта Иске Күклек авыл җирлегенә, көньякта Морт һәм Татар Дөм-Дөмәсе авыл җирлекләренә, көнбатышта Алабуга муниципаль районының Малмыж һәм Көек-Ерыксы авыл җирлекләренә белән чиктәш. Җирлек территориясенең мәйданы 87,43 тәшкил итә км². Административ үзәге - Олы Шүрнәк авылы. Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенә составына Олы Шүрнәк авылы, Югары Шүрнәк һәм Умәк авыллары һәм Красная Горка поселогы керә.

1.2 Җирлекнең социаль-иқтисади характеристикасы, транспорт өлкәсендәге эшчәнлеккә дә кертә, җирлек территориясендә шәһәр төзелешен эшчәнлегенә характеристика, транспорт ихтыяжын бәяләү

Иқтисади үсеш күрсәткечләренә берсе - халык саны. Халык санының үзгәрүе Җирлектә яшәү дәрәжәсенә, яшәү, эшчәнлек алып бару өчен территориянең җәлеп итүчәнлегенә индикаторы булып тора.

2025 елның 1 гыйнварына Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегендә 400 кеше яши. Муниципаль берәмлек халкының соңгы 5 елдагы динамикасы 1 нче таблицада күрсәтелгән.

1 нче Таблица-Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге халкы саны динамикасы

Ел	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Халык саны, кеше.	525	520	504	514	498	473	460	439	413	400	400

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегендә соңгы 5 елда халык санының даими булмаган флуктуация белән кимүе күзәтелә: + 5,3% ка, – 3,8 % ка. 2018 елда халык саны биш еллык уртача дәрәжәгә карата -3,8% ка арткан. Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге буенча Дәүләт статистикасы мәгълүматлары буенча:

- үсеш коэффициенты 4,0 промилле тәшкил итте (туучылар саны-9 кеше, үлүчеләр саны-7 кеше);

- туучыларның гомуми коэффициенты - 17,9 промилле;

- үлемнең гомуми коэффициенты - 13,9 промилле.

Дәүләт статистикасы мәгълүматларына караганда, муниципаль берәмлек халкының структурасы хезмәткә сәләтлелек планында түбәндәгечә күрсәтелә:

2018 елда Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге буенча хезмәткә сәләтле халыкның миграциясе 0,6 % күләмендә тискәре сальдога ия. Муниципаль берәмлеккә килгән хезмәткә сәләтле яшьтәге затларның саны 10 (халыкның гомуми саныннан 1,9%) тәшкил итте. Муниципаль берәмлектән киткән хезмәт яшендәге затлар саны 12 (халыкның гомуми саныннан 2,3%) тәшкил итте.

2018 елда Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегендә барлык милек рәвешләрендәге оешмалар хезмәткәрләренең уртача айлык хезмәт хакы 26 024,3 сум тәшкил иткән. Муниципаль оешмаларда һәм муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнарында эшләүчеләрнең уртача айлык хезмәт хакы 2018 елда 24 265,8 сум тәшкил иткән, бу да өлкә күрсәткечләренә туры килә.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенә төп авыл хужалыгы предприятиеләре булып:

- «Нократ таңнары» АФ ЖЧЖ,

- «Нократ яры " ЖЧЖ,

- «Халык предприятиесе-Туган жир» авыл хужалыгы кулланучылар кооперативына хезмәт күрсәтүче,

- крестьян-фермер хужалыклары.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегендә түбәндәге 1 авыл клубы эшли.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә:

- 1 мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе;

- Алабуга муниципаль районының «Олы Шүрнәк урта гомуми белем бирү мәктәбе» МБМУ.

Алабуга муниципаль районы халкына медицина хезмәте «Алабуга үзәк район хастаханәсе» МБУЗ тарафыннан күрсәтелә, аның сырхауханәләре һәм стационарлары Алабуга шәһәрендә урнашкан, Костенеев табиб амбулаториясе һәм Морт участок сырхауханәсе, аның составына шулай ук стационар һәм сырхауханә керә.

Олы Шүрнәк авыл жирлегенә Алабуга шәһәрендә урнашкан Ашыгыч медицина ярдәме станциясенә хезмәт күрсәтүнең норматив радиусында урнашкан.

Олы Шүрнәк авыл жирлегендә амбулатория-поликлиника учреждениеләреннән 1 фельдшер-акушерлык пункты эшли:

- Олы Шүрнәк фельдшер-акушерлык пункты.

Муниципаль берәмлек территориясендә халыкның транспорт ихтыяжы күбрәк шәхси транспорттан файдалану һәм жәяү йөрү, шулай ук моторлаштырылмаган транспорт хисабына канәгатьләнделә.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегендә пассажирлар йөртү нигездә район үзәге буенча, торак пунктлар арасында һәм Татарстан Республикасы һәм күрше өлкәләр шәһәрләре арасында автомобиль транспортында пассажирлар йөртүче автотранспорт предприятиеләре тарафыннан оештырыла. Автотранспорт предприятиеләре паркында төрле житештерүчеләрнең автобуслары, маршрут таксилары һәм микроавтобуслар бар. Автобуслар йөри торган маршрутлар өлкә администрациясе һәм район администрацияләре тарафыннан раслана. Хәрәкәт расписаниесе һәм тукталыш пунктлары шулай ук район һәм өлкә администрациясе белән килештерелә. Жәмәгать автотранспорты маршрутлары районның төрле торак пунктларында яшәүчеләр үз йортларынан район үзәгенә һәм районның башка торак пунктларына тоткарлыксыз һәм күчеп утырулар саны азрак булсын өчен төзелгән.

1.3 Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасының эшләвенә Характеристика һәм эш күрсәткечләре

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенң транспорт системасын үстерү муниципаль берәмлек халкының тормыш сыйфатын яхшыртуның кирәкле шарты булып тора.

Автомобиль юллары чөлтәренң булуы һәм торышы икътисадый пространствоың территорияль бөтенлеген һәм бердәмлеген билгели. Юллар һәм жирле әһәмияттәге инфраструктураның торышы жәмгыятьнең социаль-икътисадый ихтыяжларына туры килмәү проблемасын бәяләп бетермәү икътисадый кыенлыктарның һәм тискәре социаль процессларның бер сәбәбе булып тора.

Авыл жирлегенң транспорт инфраструктурасының төп структур элементлары булып урамнар һәм юллар чөлтәре, шулай ук аңа бәйле жәмәгать транспорты чөлтәре тора.

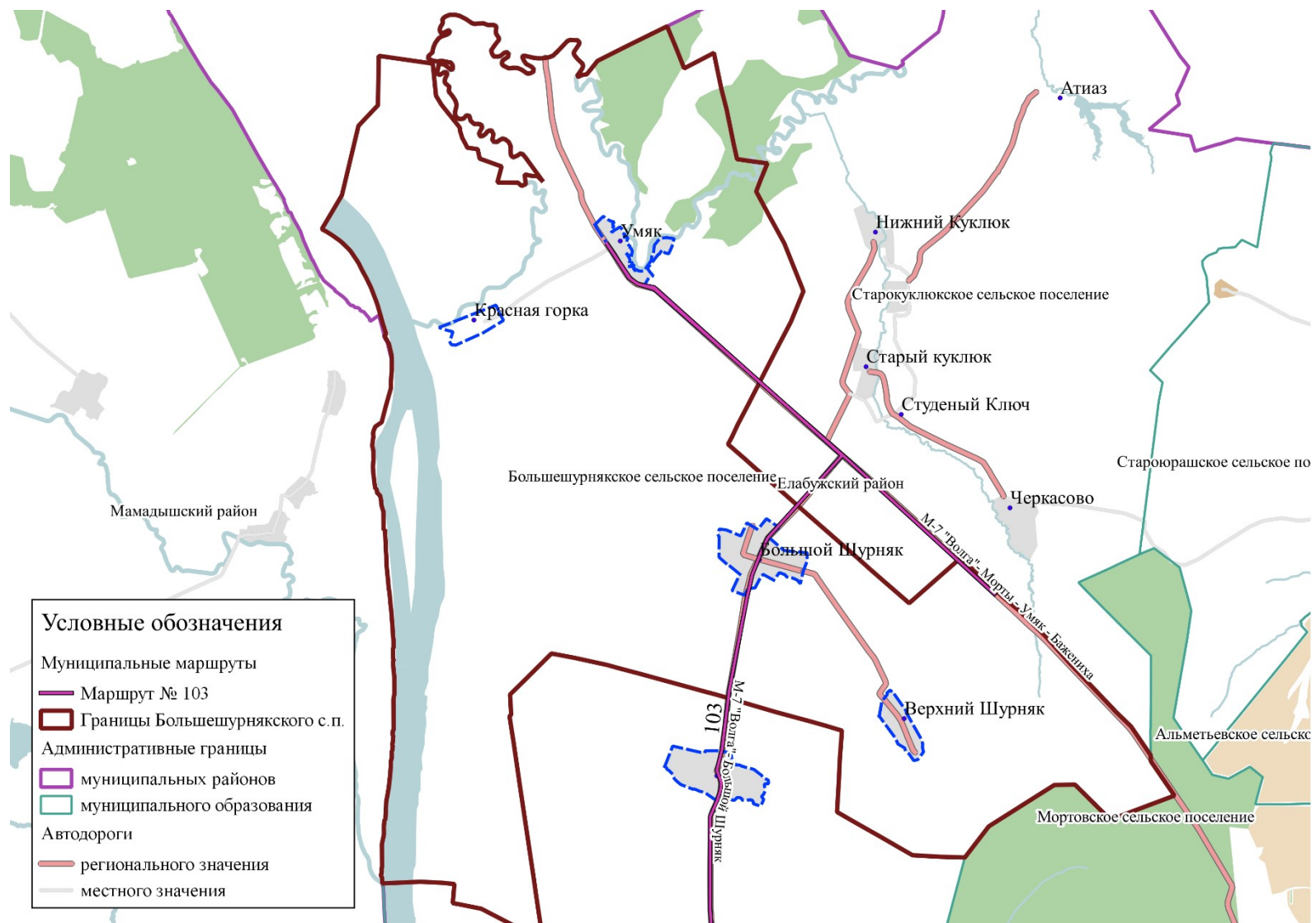
Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенң башка регионнар белән тышкы транспорт-икътисадый элементләре автомобиль (индивидуаль һәм ижтимагый) транспорт төрләре белән гамәлгә ашырыла.

Автомобиль транспорты төп транспорт төре булып тора, аның белән тышкы һәм шәһәр эчендәге пассажирлар йөртүнең шактый өлеше, шулай ук йөк ташуның күп өлеше башкарыла.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегендә гомуми файдаланудагы автомобиль транспортында пассажирлар йөртү 103 нче шәһәр яны муниципаль маршруты буенча башкарыла. Алабуга – Дөм-Дөм т.п.

Республиканың Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясе буенча даими рәвештә пассажирлар йөртүнең һәм багаж ташуның шәһәр яны муниципаль маршрутлары схемасы 1 нче рәсемдә күрсәтелгән.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә су һәм һава транспорты файдаланылмый.

1 нче рәсем - шәһәр яны муниларының хәрәкәт схемасы реталь маршрутлар

1.4 Жирлек юллары челтәренә Характеристика, юл хәрәкәте параметрлары (транспорт чаралары агымнарының тизлеге, тыгызлыгы, составы һәм хәрәкәт интенсивлыгы, юлларның хәрәкәт белән тулылану коэффициенты һәм юл хәрәкәте торышын, автомобиль транспортынан әйләнә-тирә мохиткә экологик йөкләнеше һәм икътисадый югалтуларны тасвирлый торган башка күрсәткечләр), юлларны карап тоту сыйфатын бәяләү

Автомобиль юллары Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге транспорт инфраструктурасының мөһим өлеше булып тора. Алар жирлек территориясен Алабуга районы һәм Татарстан Республикасы торак пунктлары белән, жирлекнең административ үзәге Олы Шүрнәк авылы булган торак пунктларын бәйләп, жирлекнең тормыш эшчәнлеген тәмин итәләр, күбесенчә жирлекнең үсеш мөмкинлекләрен билгелиләр, алар буенча автомобильләрдә йөк һәм пассажирлар ташу гамәлгә ашырыла. Муниципаль берәмлекнең тотрыклы икътисадый үсешенә ирешү, жирле житештерүчеләрнең конкурентлык сәләтен арттыру һәм халыкның тормыш сыйфатын яхшырту бурычларын хәл итү күбесенчә автомобиль юллары челтәренә үсеш дәрәжәсенә бәйле.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенә Алабуга шәһәре һәм Татарстан Республикасының башка торак пунктлары белән тышкы элементлар федераль әһәмияткә М-7 «Волга» Мәскәү – Владимир – Түбән Новгород – Казан – Уфа автомобиль юлы буенча гамәлгә ашырыла.

Олы Шүрнәк авыл жирлегенә территориясә буйлап төбәк әһәмиятендәге 3 юл уза: 8,64 км озынлыктагы М-7 «Идел» – Морт – Умяк – Бажениха, 3,28 км озынлыктагы М-7 «Идел» – Олы Шүрнәк һәм 3,41 км озынлыктагы югары Шүрнәк авылына керү юлы.

Урам-юл челтәренә озынлыгы буенча мәгълүматлар 2 нче таблицада китерелгән.

2 нче Таблица-Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге чикләрендә уза торган гомуми файдаланудагы юлларның озынлыгы

по т/п	Автомобиль юлы исеме	Озынлыгы, км
1	Гомуми файдаланудагы юлларның гомуми озынлыгы, шулардан:	25,505
2	региональ һәм муниципальара әһәмияттәге юллар	15,33
3	жирле әһәмияттәге юллар	10,275

3 нче таблицада кисешүләр составына керүче транспорт агымнарын үлчәү башкарылган юлларның интенсивлыгы, үткөрү сәләте һәм йөкләнеш коэффициенты турында мәгълүматлар китерелгән.

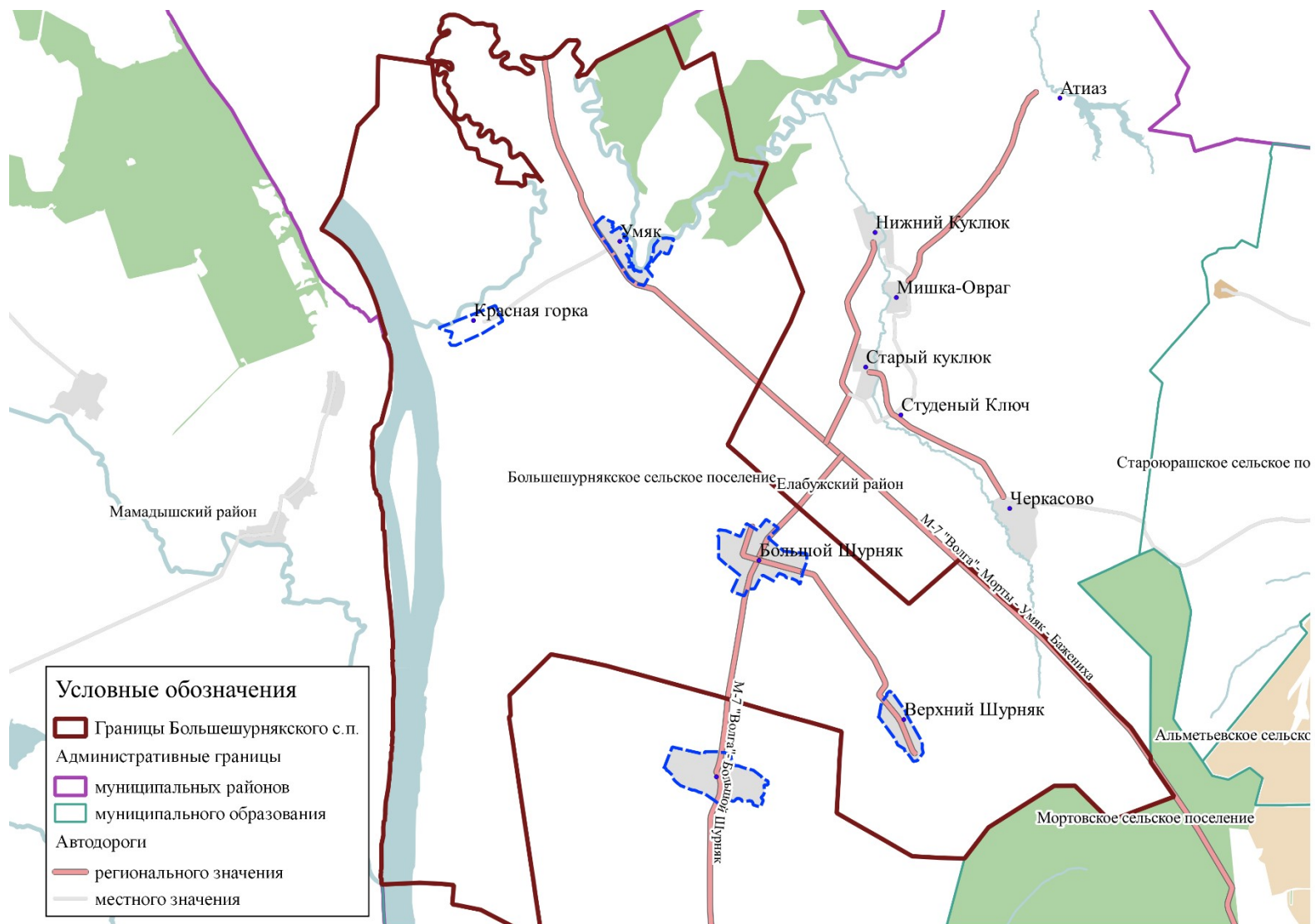
3 нче Таблица-юлларның интенсивлыгы, үткөрү сәләте һәм йөкләнеш коэффициенты турында белешмәләр

по т/п	Юлның исеме	Интенсивлык, прив. бер. / с гә	Интенсивлык, прив. бер./т лек	Юлның өлчәү сәләте, прив. бер. / с гә	Фактагы тиңлек, км/с гә	Исәпләнгән тиңлек, км/с гә	Транспорт агымының тыгызлыгы, Т/с/к	Йөкләнеш Коэф-ты
1	а/д " М7 " Идел – - Мортгы-Умяк-Бажениха»	86	877	Жөү	75	80	1,15	0,05
2	а/д «М7 «Идел " - зур Шүрняк»	30	306	Жөү	85	80	0,35	0,02

Юл хәрәкәте параметрларына бәя биреп, Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге юл челтәренең күпчелек юлларда һәм урамнарда үткөрү мөмкинлеге резервы булуы турында нәтижә ясарга була. Муниципаль берәмлекнең урам-юл челтәрендә уртача йөкләнеш 1 % тан 30 % ка кадәр.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә юллар челтәре региональ әһәмияттәге юллар белән формалаша. Автомобиль юлларының юл челтәре схемасы 2 нче рәсемдә күрсәтелгән.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге буенча уза торган гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының озынлыгы 25,505 км тәшкил итә. Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары исемлеге 4 нче таблицада китерелгән.

Рәсем 2-Олы Шурнәк муниципаль берәмлегенә юл челтәре

4 нче Таблица-Олы Шурнәк муниципаль берәмлеге территориясе буенча уза торган гомуми файдаланудагы юллар

Исемлеге

по т/п	Юл исеме	Юл категория се	Юлның гомуми озынлыгы, км	Өслек төрләре буенча участкалар				Хәрәкәт полосалар ының гомуми саны	Хәрәкәт полосасыны ң киңлеге, м
				цементо бетон	асфальто бетон	вак таш, чуерташ	жир		
Региональ әһәмиятле автомобиль юллары									
1	М - 7 "Волга" - Зур Шурняк	IV	3,28	-	3,25	-	-	2	3,0 - 3,25
2	М-7 "Волга" - Морты-Умяк-Бажениха	IV	8,64	-	8,64	-	-	2	3,0 - 3,25
3	Югары Шурняк авылына керү юлы	V	3,410	-	-	3,410	-	1	3,5 - 4,5
Жирле әһәмияттәге автомобиль юллары									
4	зур Шурняк авылы, Ленин ур.	V	1,066	-	-	1,066	-	-	-
5	Олы Шурняк авылы, Азин ур.	V	0,558	-	-	0,558	-	-	-
6	Олы Шурняк авылы, Киров ур.	V	0,648	-	-	0,648	-	-	-
7	Олы Шурняк ав., Нагорная ур.	V	0,478	-	-	0,478	-	-	-
8	Олы Шурняк авылы, Полевая ур.	V	0,597	-	-	-	0,597	-	-
9	Олы Шурняк авылы, Яшьләр ур.	V	1,364	-	-	1,364	-	-	-
10	Олы Шурняк авылы, Исемсез ур.	V	0,29	-	-	-	0,29	-	-
11	Олы Шурняк авылы, водокачкага юл	V	0,376	-	-	-	0,376	-	-
12	Олы Шурняк ав., Мәктәп ур.	IV	1,199	-	1,199	-	-	-	-
13	Югары Шурняк ав., М. Жәлил ур.	IV	1,052	-	-	1,052	-	-	-
14	Югары Шурняк авылы, заезд	IV	0,342	-	-	-	0,342	-	-
15	Умяк авылы, Октябрь ур.	V	1,34	-	-	0,14	1,2	-	-
16	Умяк авылы, Елга тыкрыгы	V	0,639	-	-	-	0,639	-	-
17	Умяк авылы, авылга керү	V	0,187	-	-	-	0,187		
18	Красная Горка бистәсе, Урман ур.	V	0,139	-	-	0,139	-		

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенә гомуми файдаланудагы юлларының төп өлеше V категорияле «гадәти типтагы юл (тизйөрешле булмаган юл)» автомобиль юллары классына керә. V категория өчен полосалар Саны – 1, полосаның киңлегә 4,5 метр, аергыч полоса таләп ителми, автомобиль юллары, велосипед һәм жәяүлеләр юллары, тимер юллар белән бер дәрәжәдә кисешү рәхсәт ителә һәм бер дәрәжәдә тоташкан юлга керү рәхсәт ителә.

Алабуга районы юллар челтәренә тыгызлыгы белән характерлана. Районда юл челтәренә тыгызлык күрсәткече 0,44 км/км тәшкит итә² бу урамнар һәм юллар челтәренә югары тармаклануын күрсәтә. Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге чикләрендә урам-юл челтәренә тыгызлыгы 0,29 км/км тәшкит итә².

Юл хәрәкәтендә катнашучылар ягыннан экологик йөкләнеш түбәндәге шартлар аркасында түбән дип бәяләнә:

- УДС хәрәкәт интенсивлыгының һәм йөкләнешенә югары булмасы;
- гомуми агымда йөк транспорты чараларының аз өлеше;
- тоткарлыклы ситуациялар булмасы.

Муниципаль берәмлекнең урам-юл челтәрендәге житешсезлекләргә жәяүлеләр хәрәкәтен тәртипкә китерү өчен кирәкле тротуарларның торышы канәгатьләнәрлек түгеллеген һәм булмасын кертәргә мөмкин, шуның нәтижәсендә торақ пункт урамнарында жәяүлеләр катнашында юл-транспорт һәләкәтләре килеп чыгу ихтималы зур.

1.5 Жирлектә транспорт чаралары паркы составын һәм автомобильләшү дәрәжәсен анализлау, парковкалар (парковка урыннары) белән тәмин ителеш

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә транспорт чараларының актив паркына сан ягыннан һәм сыйфат ягыннан анализ ясау өчен Россия Федерациясә Федераль салым хезмәтенә (РФ Федераль салым хезмәте) хисапларыннан алынган мәгълүматлар файдаланылды. 2018 ел йомгаклары буенча жирлек транспорт чаралары паркының Микъдари характеристикалары 5 нче таблицада китерелгән.

5 нче Таблица-Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге транспорт чаралары паркының сан ягыннан характеристикалары

Исем	Барлыгы, бер.	Оешмалар милкендә, бер.	Гражданнар милкендә, бер.
Транспорт чаралары, барлыгы, шул исәптән:	135	31	104
жиңел автомобильләр	104	3	101
мотоцикллар, мотороллерлар	0	0	0
автобуслар	0	0	0
йөк автомобильләре/сельхоз. техникасы	31	28	3

Таблицадан күренгәнчә, авыл жирлегә территориясендә теркәлгән транспорт чараларының күпчелек өлешен жиңел автомобильләр тәшкит итә. Йөк транспорты өлеше зур түгел.

Транспорт чараларын кую һәм туктату урыннарын урнаштыру параметрлары буенча алынган мәгълүматны анализлау машина кую урыннарына ихтыяжның канәгәтләнү дәрәжәсен һәм юл чөлтәренә алар тудыра торган йөкләнешне бәяләргә мөмкинлек бирәчәк.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә автотранспорт жәлеп итү объектлары кишәрлекләре чикләрендә һәм жирлектә яшәүчеләрнең йорт яны кишәрлекләрендә саклана.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге буенча 2019 елга 1000 кешегә 271 автомобиль туры килә.

Үткәрелгән исәпләүләр буенча, транспорт чараларын вакытлыча саклау өчен машина урыннарына ихтыяж ачыкланган «Олы Шүрнәк урта гомуми белем бирү мәктәбендә» 5 машина урынына кытлык ачыкланган.

1.6 Пассажи́рлар агымын анализлауны да кертөп, гомуми файдаланудагы транспорт чаралары эшенә Характеристика

Пассажир транспорты халыкка хөзмөт күрсөтү өлкәсендә мөһим элемент булып тора, аннан башка жәмгыятьнең нормаль эшләве мөмкин түгел. Ул халыкның производство, көнкүрөш, мәдәни максатлар тудырган күчөп йөрү ихтыяжларын канәгәтләндерергә тиеш.

Пассажирлар йөртү Алабуга муниципаль районының даими рәвештә пассажирлар йөртү муниципаль маршрутларының расланган реестры нигезендә гамәлгә ашырыла. Пассажирлар ташу белән пассажирлар ташучы и.с. Карионов шөгылләнә. Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясә буенча 103 нче Алабуга – Дөм-Дөм т. п. маршруты уза.

6 нчы таблицада техник-жәмәгәт транспортының даими маршрутларының эксплуатация параметрларына Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясә буенча уза торган.

6 нчы Таблица-жәмәгәт транспортының даими маршрутларының техник-эксплуатация параметрлары буенча күрсәткөчләр

Параметр исеме	Параметрның кыйммәте
Маршрутның төркөү номеры	103
Маршрут исеме	Алабуга-Дөм-Дөм т. п.
Маршрут озынлыгы, км	138,6
ТС максималь саны	1
Маршрутта ТС маркасы	32054 нче бит
Айлык пассажирлар агымы, мең кеше.	4,3-4,8
Айга рейслар саны	56-62
Транспорт чарасының норматив сыйдырышлылыгы, кеше.	38

Искөрма-техник-эксплуатация параметрлары Алабуга муниципаль районының 2017 елда даими рәвештә пассажирлар йөртү һәм багаж ташу буенча расланган муниципаль маршрутлар реестрыннан һәм 2018 елда пассажирлар йөртү

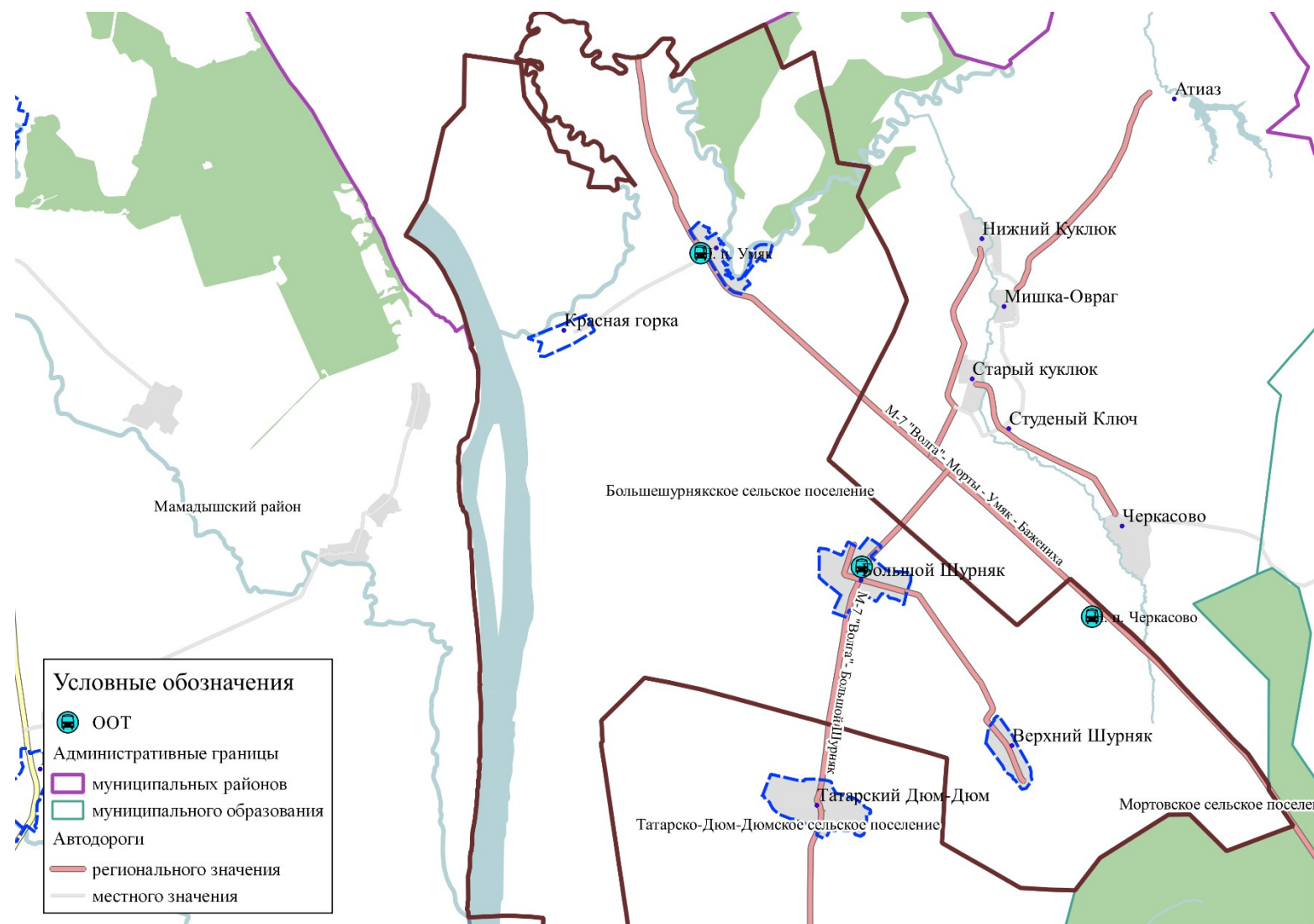
буенча хисаплардан алынган.

Тукталыш пунктлары маршрут пассажирлар ташу системасы инфраструктурасының иң мөһим компонентларыннан берсе булып тора. Аларны пассажирлар ягыннан да, пассажирлар ташуны гамәлгә ашыручы машина йөртүчеләр өчен дә һәм юл хәрәкәтенең башка катнашучылары өчен дә куркынычсыз һәм уңайлы эксплуатацияләү өчен дүрүләр жәмәгать транспорты тукталышларын урнаштырганда «гомуми файдаланудагы автомобиль юллары " ГОСТ Р 52766-2007 таләпләрен үтәргә кирәк. Төзекләндерү элементлары. Гомуми таләпләр" һәм юл хезмәтләренең тукталыш пунктларын халыкның төрле (шул исәптән аз хәрәкәтләнүче) төркемнәре өчен уңайлы шартларны исәпкә алып төзекләндерү эшләрен регламентлаучы башка норматив документлар.

3 нче рәсемдә жирлекнең тукталыш пунктларын урнаштыру картограммасы күрсәтелгән. 7 нче таблицада тикшерелә торган муниципаль берәмлекнең тукталыш пунктларын төзекләндерү буенча күрсәткечләр китерелгән.

7 нче Таблица-Олы Шүрнәк муниципаль районы территориясендә жәмәгать транспорты тукталышларын төзекләндерү

по т/п	Исем	Юнәлеш	Автобус павильон ы	Утырту мәйданч ыгы	Тукталыш мәйданчыгы	Тукталы ш билгесе	Яктырт у	Жәяүлеләр кичүе
1	Н. п. Умяк	Кире	+	+	-	+	-	+
2	Олы Шурняк	Кире	+	+	+	+	-	+
3	Н. п. Черкасов о	Туры	+	+	-	+	-	+

3 нче рәсем-Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенең тукталыш пунктларын урнаштыру картограммасы

1.7 Жәяүлеләр һәм велосипедта йөрү шартларына Характеристика

Жәяүлеләр хәрәкәте корреспонденцияләрнең иң өстенлекле төре булып тора, чөнки ул транспорт инфраструктурасына иң аз таләпләр куя, әйләнә-тирә мохитне пычратуга һәм шау-шуга бәйле тискәре нәтижәләр тудырмый, шулай ук халыкның сәламәтлек дәрәжәсен күтәрүгә ярдәм итә. Әмма гражданның уңайлы һәм имин хәрәкәт итү өчен, юл хәрәкәтен оештыруның тиешле техник чараларын кулланып, урам-юл чөлтәрен жәяүлеләр өчен кирәкле элементлар белән тәмин итәргә кирәк.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегә урамнарының һәм юлларының күп өлеше тротуарлар һәм жәяүлеләр өчен юллар белән тәмин ителмәгән. Жирлекнең урам-юл чөлтәрен заманча жәяүлеләр инфраструктурасы белән төзекләндерү кайбер бурычларны хәл итәргә мөмкинлек бирергә:

- жәяүлеләр хәрәкәтенең куркынычсызлык һәм уңайлылык дәрәжәсен арттырырга;
- жирлек торак пунктларына жәяү барып житү мөмкинлеген тәмин итәргә;
- жирлек халкының жәяү хезмәт миграциясе, ягъни хезмәт кую урыннарына кадәр күчү сыйфатын яхшыртуга;
- жирлек перифериясенә Үзәк районы белән жәяүлеләр элементлар тәмин итәргә;
- мәдәни-көнүреш хезмәт күрсәтү объектларына жәяү барып житү мөмкинлеген тәмин итәргә;
- жирлекнең торак пунктлары эчендә жәяүлеләр элементлар арттырырга;
- туризмны рекреацияләү һәм үстерү максатларында мәдәни мирас статусына ия тарихи-ландшафт комплексларын жәяү маршрутлар белән тәмин итәргә.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенә урам-юл чөлтәре тышкы яктырту белән жиһазландырылмаган.

Велосипедта йөрү жәяү йөрүдәге кебек үк өстенлекләргә ия, өстәвенә корреспонденцияләрне ерак араларга алып барырга мөмкинлек бирә. Жирлек территориясендә велосипедта йөрү өчен махсус юллар каралмаган. Велосипедчылар хәрәкәте юл хәрәкәте кагыйдәләре таләпләренә туры китереп гомуми файдаланудагы юлларда башкарыла.

1.8 Йөк транспорты чаралары хәрәкәтенә Характеристика, коммуналь һәм юл хезмәтләре транспорт чаралары эшен бәяләү, әлеге транспорт чаралары өчен инфраструктураның торышы

Йөк транспорты йөкләрне житештерү урыныннан куллану урынына күчү өчен төп транспорт төре булып тора.

Муниципаль берәмлектә йөк транспортының төп хәрәкәт маршрутлары региональ әһәмияткә а/Д М-7 «Волга» – Морт – Умяк – Бажениха автомобиль юллары буйлап уза.

Муниципаль берәмлек территориясендә йөк ташучы төп предприятиеләр булып «Вятские Зори» АФ ЖЧЖ тора.

Жирле әһәмияткә автомобиль юлларын карап тоту буенча подряд оешмасын билгеләү «дәүләт һәм муниципаль ихтияжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5

апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

1.9 Юл хәрәкәте иминлегә дәрәжәсенә Анализ

Юл-транспорт һәлакәте турындагы белешмәләргә һәрьяклап анализлау юл хәрәкәте иминлеген оештыру һәм тәмин итү эшенең иң мөһим өлешләреннән берсе булып тора.

Бүгенге көндә автомобиль юлларында аварияләр проблемасы транспорт чаралары паркының артуы, юл-транспорт инфраструктурасының юл хәрәкәтендә катнашучылар ихтыяжларына туры килмәве һәм машина йөртүчеләрнең дә, жәяүлеләрнең дә дисциплинасы бик түбән булу сәбәпле аеруча кискенләшә бара.

Хәзерге вакытта торак пунктларның юлларында һәм урамнарында, шулай ук региональ һәм федераль әһәмияттәге трассаларда юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү, юл-транспорт һәлакәтләрен кискү һәм алардан килгән зыяннарның авырлыгын киметү транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерүнең актуаль бурычларыннан берсе булып тора.

Аварияләр статистикасын анализлау өчен башлангыч мәгълүматлар сыйфатында РФ Юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү буенча Баш идарәсенең (ЮХИДИ) рәсми аварияләр статистикасы мәгълүматлары, РФ Эчке эшләр министрлыгы тарафыннан бирелгән ачык мәгълүматлар файдаланылды.

2017 елда 140 юл-транспорт һәлакәте теркәлгән. Юл-транспорт һәлакәте мәгълүматлары нәтижәсендә 12 кеше һәлак булган, 188 кеше яраланган. 2017 елда социаль куркыныч 100 мең кешегә 14 һәлак булудың тәшкил иткән. Нәтижәләргә авырлыгы, юл-транспорт һәлакәтендә һәлак булудың гомуми саныннан (һәлак булудың һәм яралылар) өлеше буларак исәпләнә, 2017 елда 6% тәшкил иткән. Шулай итеп, 2017 елда Алабуга районы юлларында аварияләр шактый түбән дәрәжәдә булган дигән нәтижә ясарга була.

Алабуга районы буенча өч еллык чорда аварияләргә гомуми статистикасы 8 нче таблицада китерелгән.

8 нче Таблица-Алабуга районында 2015-2017 еллардагы юл-транспорт һәлакәте статистикасы.

Гомуми мәгълүматлар	2015 ел	2016 ел	2017 ел
Юл-транспорт һәлакәтләргә исәпкә алу саны, берәмлекләр	110	99	140
Һәлак булды, кеше	14	9	12
Яраланган, кеше	175	148	188
Социаль. 100 мең кешегә һәлак булудың куркынычы	16	10	14
Нәтижәләргә авырлыгы, %	8	6	6

2016 елда 2015 ел белән чагыштырганда барлык күрсәткечләр дә кимде. Әмма 2017 елда 2016 елга карата барлык күрсәткечләр арткан

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегә территориясендә концентрация урыннары ачыкланмаган.

1.10 Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә, халыкның иминлегенә һәм сәламәтлегенә тискәре йогынтысы дәрәжәсен бәяләү

Автомобиль транспорты һәм автотранспорт комплексы инфраструктурасы әйләнә-тирә мохитне пычратуның төп чыганаclarына керә.

Һава бассейнының автотранспорт чыгарылмалары белән пычрануының төп сәбәбе-автотранспортның саны арту, аның тузганлыгы һәм сыйфатсыз ягулык.

Эчке янулы двигатель газларында зарарлы матдәләр һәм кушылмалар, шул исәптән канцерогеннар да бар. Юл өслеген бозга каршы торучы нефть продуктлары, шиннарның тузган продуктлары, тормоз накладкалары, хлоридлар юл бие полосаларын һәм су объектларын пычраталар.

Эчке янулы двигательләр чыгаруының төп компоненты (тавыштан тыш) – углерод әчемәсе (угар газы) – кеше, хайваннар өчен куркыныч, концентрациясенә карап төрле дәрәжәдә агулануга китерә. Автомобильләр һәм һавадагы пычраткыч матдәләр катнашмалары үзара тәәсир итешкәндә, агрессиврак яңа матдәләр барлыкка килергә мөмкин. Автомобиль юлларына якын территорияләрдә су, туфрак һәм үсемлекләр күп кенә канцероген матдәләргә йөртә. Монда яшелчә, жиләк-жимеш үстерергә һәм терлекләргә үләннәр ашатырга ярамый.

Автотранспортның әйләнә – тирә мохитне пычратуга тискәре йогынтысын киметү эшендәге юнәлешләрнең берсе булып альтернатив ягулык-кысылган һәм сыекландырылган газны куллануны тагын да киңәйтү, юлларны төзекләндерү, двигательләрнең эшен контрольдә тоту тора.

Гигиена нормативларына туры килми торган һава пробаларының гомуми саныннан 50% тан артыгын автомагистральләрдә алынган пробалар тәшкит итә.

Район автомагистральләрендә стационар күзәтү постлары юк.

1.11 Транспорт инфраструктурасын үстерүнең һәм урнаштыруының гамәлдәге шартларына һәм перспективаларына Характеристика жирлекләр

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенә транспорт инфраструктурасы гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан гыйбарәт.

Муниципаль берәмлекнең Генераль планында торак фонды күләмен 2020 елга 55,4% ка, 2035 елга 76,1% ка арттыру планлаштырыла. 2035 елга авыл жирлегенә торак фондының гомуми күләме, торак территорияләргә үстерү буенча тәкъдим ителә торган барлык чараларны гамәлгә ашыру шарты белән, 33,4 мең метрга кадәр артырга тиеш², фаразланган чорда торак фонды үсеше 16,1 мең метр тәшкит итәргә тиеш² торакның гомуми мәйданы яисә 1,08 мең м² торак елына.

Транспорт инфраструктурасын алга таба үстерү өчен жирле әһәмияттәге булган юлларны реконструкцияләү һәм яңа торак төзелеше мәйданчыкларында урамнар һәм юллар төзү зарур.

1.12 Транспорт инфраструктурасының эшләве һәм үсеше өчен кирәкле норматив-хокукый базаны бәяләү

Татарстан Республикасы Алабуга районының Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенә транспорт инфраструктурасы:

- Россия Федерациясә шәһәр төзелеше кодексы;

- «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлегенә турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәреشلәр кертү хакында» 2007 елның 08.11. № 257-ФЗ Федераль законы белән;

- «Юл хәрәкәте иминлегенә турында» 10.12.1995 ел, № 196-ФЗ Федераль законы;

- РФ Хөкүмәтенең "юл хәрәкәте кагыйдәләренә турында" 23.10.1993 ел, № 1090 карары белән;

- Алабуга районы муниципаль берәмлеген территорияль планлаштыру схемасы 21.12.2010 № 20-14/17538;

- Татарстан Республикасы Алабуга районы Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеген халык депутатлары Советының 17.12.2012 № 65 карары белән расланган генераль планы.

Татарстан Республикасы Алабуга районының Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенә транспорт инфраструктурасының эшләве һәм үсешен өчен кирәкле норматив-хокукий база нигездә формалаштырылган.

1.13 Транспорт инфраструктурасын финанслауны бәяләү

Татарстан Республикасы Алабуга районы Олы Шүрнәк авыл җирлегенә Советы тарафыннан «Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Олы Шүрнәк авыл җирлегенә 2026 елга һәм 2027 - 2028 елларга план чорларына бюджеты турында» карар расланды.

Карар кысаларында шәһәр округлары һәм җирлекләргә чикләрендә төзекләндерү кысаларында автомобиль юлларын һәм инженерлык корылмаларын төзү һәм карап тоту карала.

Финанслау чыганаclarы муниципаль берәмлек акчаларыннан гыйбарәт. Гамәлгә ашыру өчен еллар буенча финанслау каралган:

2019 елда – 10,0 мең сум.;

2020 елда – 10,0 мең сум.;

2021 елда – 10,0 мең сум.;

2022 елда – 10,0 мең сум.;

2023 елда – 10,0 мең сум.;

2024 елда – 10,0 мең сум.;

2025 елда – 56,460 мең сум.

2026 елда – 10,0 мең сум.

2027 елда – 10,0 мең сум.

2028 елда – 10,0 мең сум.

2. Муниципаль берәмлек территориясендә транспорт ихтыяжын фаразлауны, халыкның хәрәкәт итү күләмен һәм характерын үзгәртүгә азыраҡ эшләү

2.1 Җирлекнең социаль-иқтисады һәм шәһәр төзелешенә үсеш фаразы

Торак төзелешенә хәзерге тенденцияләргә түбәндәгечә: торак фондының төп күләм халыкның үз акчалары исәбенә кертелә (керемнәргә уртачадан югары булган

гаиләләр), дәүләт финанславы нигездә максатчан программалар кысаларында гамәлгә ашырыла һәм шул ук вакытта акрынлап кими бара.

Авыл жирлегенең социаль-икътисадый һәм шәһәр төзелеше үсешенең ағымдагы дәрәжәсе күрсәткечләрен анализлаганда түбәндәгеләр билгеләнә:

- жирлек торак пунктларына транспорт белән барып житү мөмкинлеге
- анда яшәүчеләренең ихтыяжларын канәгатьләндерә;
- житештерү объектлары халык яши торган урынга якин урнашкан, бу исә хатларның төп төрен – хезмәт хатларын җиңеләйтә.

Олы Шүрнәк авыл жирлегендә торак төзелешен үстерү территорияль резервлар хисабына карала.

2023 елның 1 гыйнварына Олы Шүрнәк авыл жирлегә территориясендә 413 кеше яшәгән.

Халык санының фаразы таблицада күрсәтелгән 9.

9 нчы Таблица-халык саны фаразы

Авыл исеме жирлекләр	Авыл жирлегендә яши, кеше.				Сан фаразы 2035 елга халык саны, кеше.
	2015	2016	2017	2018	2035 ел
Олы Шүрнәк	520	504	514	498	1030

Алабуга районы СТП нигезендә 2030 елга Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә халык саны 1030 кеше тәшкит итәчәк.

Торак фондының торышы һәм аның үсеш күрсәткечләре жирлекнең генераль планы нигезендә (күрсәткечләр динамикасы) 9 нчы таблицада китерелгән.

10 нчы Таблица-торак фонды күрсәткечләре динамикасы

Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлег е	2011 ел	2020 ел	2035 ел
Муниципаль берәмлекнең торак фонды, барлыгы	мең м ²	7,67	17,2	33,4
Яңа төзелеш күләмнәре	мең м ²	-	9,5	16,1
Торак белән уртача тәэмин ителеш	м ² кеше	14,6	34,1	32,4

Яңа төзелеш күләмнәренең югары үсешен билгеләп үтәргә кирәк, бу халык санының гомуми артуы һәм икенче торак алу тенденциясе (вакытлыча (сезонлы) һәм даими яшәү өчен), шулай ук уртача торак белән тәэмин ителешнең 17,8 м га артуы белән аңлатыла.² кешегә.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенең икътисадый потенциалы хужалык итүнең төрле өлкәләрендә (житештерү, авыл хужалыгы һ.б.) финанс-хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыручы предприятиеләрдән тора. Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә сәт-ит һәм бөртекле һәм башка житештерү предприятиеләре урнашкан. Муниципаль берәмлекнең төп авыл хужалыгы предприятиеләре булып «Нократ таңнары» АФ ЖЧЖ, «Нократ яры» ЖЧЖ, «Халык предприятиесе – Туган жир» авыл хужалыгы кулланучылар кооперативына хезмәт күрсәтә.

2.2 Жирлекнең транспорт ихтыяжы фаразы, жирлек территориясендә булган транспорт төрләре буенча халыкның хәрәкәтләнү күләме һәм характеры һәм йөкләр ташу фаразы

Муниципаль берәмлектә чагыштырмача тотрыклы демографик һәм социаль-иқтисадый вәзгыять хисап чорында муниципаль берәмлек территориясендә транспорт ихтыяжының, халыкның хәрәкәт итү күләменен һәм характерының шактый үзгәрүенә реаль алшартлар булмау турында нәтижә ясарга мөмкинлек бирә.

Автомобиль транспорты жирлек территориясендә төп транспорт төре булып тора, автомобиль транспортында йөк ташу күләме тотрыклы характерда.

2.3 Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү фаразы

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә юл буе сервисы объектларын урнаштыру буенча дәүләт һәм жирле дәрәжәдәге стратегик һәм территориаль планлаштыру документларында каралмаган.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә су һәм һава транспортын үстерү буенча дәүләт һәм жирле дәрәжәдәге чараларны стратегик һәм территориаль планлаштыру документларында каралмаган.

Жирлекнең юл челтәрен үстерү фаразы әлеге ПКРТИНЫҢ 2.4 бүлегендә каралды.

2.4 Жирлекнең юл челтәрен үстерү фаразы

Олы Шүрнәк авыл жирлегенен генераль планында юл челтәрен үстерү буенча түбәндәге чаралар каралган:

- яңа торак төзелеше мәйданчыкларында урамнар һәм юллар төзү озынлыгы 4,0 км;
- 10,275 км озынлыктагы торак төзелеше территориясендә урамнарны һәм юлларны реконструкцияләү.

«2023 елга, 2024 һәм 2025 елларның план чорларына Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Шүрнәк авыл жирлегенә бюджетлы турында» карарны гамәлгә ашыру автомобиль юлларының гамәлдәге челтәрен сыйфатлы карап тоту, йөк ташуны тикшереп тору, автомобиль юлларының һәм алардагы ясалма корылмаларның техник торышына инструменталь диагностика ясау, юл юлларының сыйфатлы характеристикаларын күтәрү исәбенә саклап калырга мөмкинлек бирәчәк. автомобиль юлларын ремонтлау, капитал ремонтлау, реконструкцияләү, яңа технологияләр һәм материаллар куллану, юл хәрәкәтен оештыру проектларын эшләү һәм яңарту буенча максатчан чаралар үткөрү исәбенә юл хәрәкәте куркынычсызлыгы һәм капламалары.

2.5 Автомобильләшү дәрәжәсе, юл хәрәкәте параметрлары фаразы

Татарстан Республикасы торак пунктлары өчен автомобильләшү дәрәжәсе фаразы «Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары»нда бар. Фараз мәгълүматлары нигезендә 2035 елга кадәр Озак

вакытка Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге халкының индивидуаль жиңел автомобильләр белән тәмин ителеше:

- 2020 елда-220,9 жиңел автомобиль;
- 2035 елда-323,9 жиңел автомобиль.

Юлда аварияләрне киметү чараларын билгеләгәндә, шулай ук юл чатында юл хәрәкәтен жайга салуны камилләштергәндә юл хәрәкәте параметрларын билгеләү аерылгысыз өлеш булып тора. Юл хәрәкәтенә төп параметрларына түбәндәгеләр керә: хәрәкәт интенсивлыгы, Яшел сигналга килү интенсивлыгы, транспорт агымы составын китерүнең динамик коэффициенты, туену агымы, автомобиль чиратларының билгеләнгән кимү интервалы, хәрәкәт полосасының йөкләнеш коэффициенты, циклда яшел сигнал өлеше, чиратның арту коэффициенты, автомобильләрдә һәм метрларда чиратның уртача озынлыгы.автомобиль тукталышларының чагыштырма саны, тукталышсыз үтеп йөрү коэффициенты.

Гамәлдәге вәзгыятьне һәм социаль-икътисадый үсешнең гамәлдәге трендларын анализлау шундый нәтижә ясарга мөмкинлек бирә: жирлектә исәпләнгән вакытка юл хәрәкәте параметрларында сизелерлек үзгәрешләр фаразланмый, юл чөлтәренә тыгызлыгы сизелерлек үзгәрмәячәк.

2.6 Юл хәрәкәте иминлеге күрсәткечләре фаразы

Транспортның әйләнә-тирә мохиткә зарарлы йогынтысын киметү өлкәсендә транспорт инфраструктурасының бурычлары булып:

- транспортның барлык төрләрендә йогынтылар, ташлаулар һәм ташлаулар күләмен, калдыклар санын киметү исәбенә транспортның кеше сәламәтлегенә зарарлы йогынтысын киметү;

- транспорт чараларының экологик чиста ягулык төрләренә күчү мотивациясе.

Транспортның әйләнә-тирә мохиткә зарарлы йогынтысын киметү һәм килеп чыга торган зыянны киметү өчен:

- транспорт чараларының экологик хәвефсез төрләрен куллану исәбенә транспортның һава һәм су мохитенә һәм кеше сәламәтлегенә зарарлы йогынтысын киметергә;

- ягулык-энергетика ресурсларының альтернатив чыганаclarында (нефтьнеке булмаган) эшләүче транспорт чараларынан файдалануны стимуллаштырырга.

Автотранспорт чараларының санын арттыру һәм автомобиль юлларында хәрәкәт интенсивлыгын арттыру шартларында әйләнә-тирә мохиткә транспорт-юл комплексының тискәре йогынтысын киметү өчен түбәндәге чараларны гамәлгә ашыру күздә тотыла:

- бозлавыкка каршы материалларның тискәре йогынтысын киметергә мөмкинлек бирә торган гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын карап тотуның яңа ысулларын эшләү һәм гамәлгә кертү;

- автомобиль юлларын әйләнә-тирә мохитне зарарлы йогынтылардан саклау чаралары белән тәзекләндерү, тавыш йогынтысын киметү һәм янәшәдәге территорияләргә пычрату өчен автомагистральләр буйлап ясалма һәм үсемлек киртәләргә куллануны да кертәп.

Шулай итеп, аварияләргә төп күрсәткечләргә тагын да кимүен фаразларга мөмкин.

2.7 Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә һәм халык сәламәтлегенә тискәре йогынтысы фаразы

Транспортның әйләнә-тирә мохиткә зарарлы йогынтысын киметү өлкәсендә транспорт инфраструктурасының бурычлары булып:

- транспортның барлык төрләрәндәге йогынтылар, ташлаулар һәм ташлаулар күләмен, калдыклар санын киметү исәбенә транспортның кеше сәламәтлегенә зарарлы йогынтысын киметү;

- транспорт чараларының экологик чиста ягулык төрләрәненә күчү мотивациясе.

Транспортның әйләнә-тирә мохиткә зарарлы йогынтысын киметү һәм килеп чыга торган зыянны киметү өчен:

- транспорт чараларының экологик хәвефсез төрләрән куллану исәбенә транспортның һава һәм су мохитенә һәм кеше сәламәтлегенә зарарлы йогынтысын киметергә;

- ягулык-энергетика ресурсларының альтернатив чыганаclarында (нефтьнеке булмаган) эшләүче транспорт чараларынан файдалануны стимуллаштырырга.

Автотранспорт чараларының санын арттыру һәм автомобиль юлларында хәрәкәт интенсивлыгын арттыру шартларында әйләнә-тирә мохиткә транспорт-юл комплексының тискәре йогынтысын киметү өчен түбәндәге чараларны гамәлгә ашыру күздә тотыла:

- бозлавыкка каршы материалларның тискәре йогынтысын киметергә мөмкинлек бирә торган гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын карап тотуның яңа ысулларын эшләү һәм гамәлгә кертү;

- автомобиль юлларын әйләнә-тирә мохитне зарарлы йогынтылардан саклау чаралары белән төзекләндерү, тавыш йогынтысын киметү һәм янәшәдәге территорияләрне пычрату өчен автомагистральләр буйлап ясалма һәм үсемлек киртәләре куллануны да кертәп.

Тулаем алганда, транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә һәм халык сәламәтлегенә тискәре йогынтысын иң элек экологик чистарак транспорт чараларын һәм транспорт инфраструктурасын төзекләндерү материалларын куллануга күчү исәбенә киметү фаразлана.

3Транспорт инфраструктурасын үстерүнең принципиаль вариантлары һәм аларны гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган вариантны алга таба сайлап алып, транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләре (индикаторлары) буенча эреләндереп бәяләү

Татарстан Республикасы һәм Алабуга муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегияләрендә мөмкин булган өч сценарий карала.

Нигез сценарийда икътисадның тотрыклы, планлы үсеше, район өчен уңай үсеш темплары күздә тотыла. Тулаем территорияль продуктның (ВТП) 2015 елдан 2030 елга кадәр үсешенә тупланган темпы уңайлы дөньякүләм икътисадый хәл фондында 1,7 тапкырга арту белән фаразлана. Житештерү-сәнәгать тибындагы «Алабуга " махсус икътисадый зонасын үстерү исәбенә предприятиеләре хезмәткәрләре саны 2015 елдан 2030 елга кадәр 15% ка артчак. Халык саны шулай ук Тотрыклы үсәчәк. Житештерүчәнлек 2015 елга карата 2030 елда 1,85 тапкырга артчак. Инновацион житештерү өлеше 2030 елда 5,7% тан 15% ка кадәр артчак.

Тулаем эчке продуктта кече һәм урта бизнес өлеше 2030 елга 0,9% ка артчак, ә кече һәм урта бизнес предприятиеләрендә эшләүчеләр саны барлык предприятиеләрдә эшләүчеләрнең гомуми күләмдә 2030 елга 5% ка артчак дип фаразлана. Халыкны торак белән тәмин итү уртача темплар белән үсә, һәм 2030 елга күрсәткеч 1 кешегә 30,1 кв.м торак тәшкил итәчәк.

Туристлар агымы арта, еллык динамика 5 – 6% ка арта, районның бизнес өчен инвестицияләр җәлеп итүчәнлеген арта. Районның икътисадый үз-үзен тәмин итү дәрәжәсе 0,55 тән 0,81% ка кадәр үсеш белән фаразлана. Тулаем алганда, үсешнең база сценарие барлык куелган бурычларны һәм инвестиция проектларын гамәлгә ашыруны күздә тотта.

Оптимистик сценарий дөньякүләм икътисадый хәлнең яхшыру тенденцияләренә нигезләнә, Алабуга районы икътисадының динамикалы үсеш белән характерлана.

Тулай территорияль продукт югарырак темплар белән үсә, 2030 елда тупланган үсеш темпы 2015 елга карата 1,9% тәшкил итәчәк. Сәнәгать, авыл хужалыгы актив үсә, торак төзелешне интенсив алып барыла. Халыкның тормыш сыйфаты яхшыра.

Системалы рәвештә спорт белән шөгыльләнүче халыкның дәрәжәсе елдан – ел 3-4% ка арта һәм 2030 елга 56% ка җитә. Халыкның керемнәре 2030 елга 2,3 тапкырга артчак. Бюджет керемнәрен арта, муниципаль берәмлекнең инфраструктурасы яңартыла, бу туризм үсешенә ярдәм итә. Туристлар агымы 2030 елга 3,4 тапкырга арта. «Алабуга» махсус икътисадый зонасы үсешен дәвам итә, предприятиеләр саны һәм хезмәткәрләр саны арта, кече һәм урта производстволар үсә. Тулаем эчке продуктта кече һәм урта бизнес өлеше 2030 елда 35 % ка җитә, әмма икътисадынң төп хәрәкәт итүче көч булып эшкәртү сәнәгатенең эре предприятиеләре кала.

Инерцияле сценарий дөнья икътисадының тышкы факторларының сизелерлек йогынтысын күздә тотта, муниципаль берәмлекнең икътисадый үсешне темплары югары түгел. Тулай территорияль продукт үсә, ләкин шактый түбән темплар белән. Предприятиеләр кыенлыклар кичерүен дәвам итә. Чит ил чималы белән бәйлә кайбер производстволарның ябылуы ихтимал. Эчке тулаем продуктта кече һәм урта бизнес өлеше кими. Эшсезлек дәрәжәсе югары дәрәжәдә, һәм 2020 елдан гына кимү фаразлана. Районның үз-үзен тәмин итү дәрәжәсе түбән. Муниципаль программаларны тулы күләмдә гамәлгә ашыру өчен бюджетның үз акчалары җитми. Әмма туризм үсешне дәвам итә, туристлар агымы 2030 елга шәһәрнең инде барлыкка килгән тотрыклы бренды ярдәмендә 1,8 тапкырга артчак. Инвестиция керемнәрен күләме кими. Татарстан Республикасының гомуми күләмдә инвестицияләр өлеше якынча 5 % дәрәжәсендә саклана, «Алабуга»СПТ МИЗ үсешне нәтижәсендә 2030 елга 5,7% ка кадәр арту күзәтелә.

Баян ителгәннәр нигезендә Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегендә транспорт инфраструктурасын үстерүнең база сценарие гамәлгә ашыру өчен иң нәтижелесе дип санарга кирәк.

4 Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча транспорт инфраструктурасын үстерү вариантын гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган чаралар (инвестиция проектлары) исемлеге, транспорт объектларының техник-иқтисадый параметрлары, чараларны (инвестиция проектларын) гамәлгә ашыру чиратлыгы

4.1 Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү гамәлләре

4.1.1 Автомобиль транспорты

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә юл буе сервисы объектларын урнаштыру буенча дәүләт һәм җирле дәрәжәдәге стратегик һәм территориаль планлаштыру документларында каралмаган.

Җирлекнең юл челтәрен үстерү чаралары әлеге ПКРТИНЫҢ 4.6 бүлегендә каралган.

4.1.2 Тимер юл транспорты

Тимер юл транспорты буенча транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары җирле бюджет акчаларының җитәрлек булмавы һәм әлеге юнәлешләрне үстерү перспективаларының булмавы сәбәпле планлаштырылмый.

4.1.3 Су транспорты

Су транспорты буенча транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары җирле бюджет акчаларының җитәрлек булмавы һәм әлеге юнәлешләрне үстерү перспективаларының булмавы сәбәпле планлаштырылмый.

4.1.4 Һава транспорты

Һава транспорты буенча транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары җирле бюджет акчаларының җитәрлек булмавы һәм әлеге юнәлешләрне үстерү перспективаларының булмавы сәбәпле планлаштырылмый.

4.2 Гомуми файдаланудагы транспортны үстерү, транспорт-күчеп утыру узелларын булдыру гамәлләре

Халыкка гомуми файдаланудагы автомобиль пассажир транспортында хезмәт күрсәтүнең гамәлдәге системасы хәзерге вакытта тулаем алганда Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге халкының транспорт хезмәтләренә булган ихтыяҗын канәгатьләндерә.

Автомобильләшү дәрәжәсе арту шартларында җәмәгать транспортының әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысын киметү өчен хәрәкәт итүче составның ягулыкның альтернатив төрләренә күчүе кирәк. Хәзерге вакытта «автомобиль, тимер юл, диңгез, елга, авиация транспорты һәм махсус билгеләнештәге техника буенча аерым ярдәмче программаларга бүлеп, газ-мотор техникасын гамәлгә кертү» дәүләт программасы эшләнде, аның кысаларында Югары экологик күрсәткечләргә ия

транспорт техникасын өстенлекле файдалануга икътисадый стимул бирү планлаштырыла.

Табиғаттән тикшерүләр күрсәткәнчә, тикшерелә торган муниципаль берәмлек территориясендә жәмәгать транспорты тукталышларын төзекләндерү буенча комплекслы чаралар үткәрергә кирәк. 11 нче таблицада Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендәге тукталыш пунктларын норматив хәлгә китерү чаралары исемлеге китерелгән.

11 нче Таблица-гомуми файдаланудагы автомобиль пассажир маршрут транспортының тукталыш пунктларын төзекләндерү гамәлләре

№	Чара	Сан	Тукталыш пунктының исеме
1	Утырту майданчыгын төзү		Н. п. Черкасово
2	Тукталыш майданчыгын төзү	1	Черкасово Н. п., Умяк т. п.
3	Автобус павильоны төзелеше	1	Н. п. Черкасово
4	Жәяүлеләр кичүен төзү	1	Н. п. Черкасово
5	Тукталыш билгеләрен урнаштыру	3	Черкасово т. п., зур Шурняк, Умяк т. п.
6	Яктырту	3	Черкасово т. п., зур Шурняк, Умяк т. п.

Тукталыш пунктларын төзекләндерү чаралары «гомуми файдаланудагы автомобиль юллары " ГОСТ Р 52766-2007 нигезендә үткәрелергә тиеш. Төзекләндерү элементлары. Гомуми таләпләр".

Жәмәгать транспорты тукталышларын төзекләндерү һәм хәрәкәт итүче составны алыштыру чараларын үткәргәндә инвалидларның юл хужалыгы объектларына керүен тәмин итү чараларын проектлау буенча Методик тәкъдимнәрне (ОДМ 218.2.007–2011), шулай ук РФ Транспорт министрлыгының «пассажирлар өчен юл йөрү шартларын тәмин итү тәртибен раслау турында» 2015 елның 1 декабрендәге 347 номерлы боерыгы таләпләрен исәпкә алырга кирәк.автомобиль транспорты һәм шәһәр жир өсте электр транспорты транспорт чаралары, автовокзаллар, автостанцияләр һәм күрсәтелә торган хезмәтләр, шулай ук аларга кирәкле ярдәм күрсәтү инвалидларын".

4.3 Бердәм парковка пространствосын үстерүне дә кертеп, жиңел автомобиль транспорты өчен инфраструктураны үстерү гамәлләре

Хәзерге вакытта Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә жиңел автомобиль транспорты өчен транспорт инфраструктурасы объектларының күп өлеше, юл сервисы объектларын да кертеп, федераль әһәмияткә ия М-7 «Волга»юлында урнаша.

Жирлекнең генераль планы проектында юл сервисы объектларын төзү каралмаган.

Проектлауның сайланган варианты кысаларында жиңел автомобиль транспорты өчен инфраструктураны үстерүнең төп юнәлеше булып бердәм парковка пространствосын булдыру һәм нәтижәле эшләве тора. Шул ук вакытта парковка пространствосы дефициты бетерелергә тиеш.

Олы Шурняк авылында парковка урыннарына кытлык ачыланды. Машина кую урыннарында ачыкланган кытлыкны бетеру максатларында 5 машина урыны күләмендә ТСНҮ вакытлыча саклау өчен урыннар оештыру планлаштырыла.

Проектлана торган парковкаларның урнашу схемасы 4 нче рәсемдә күрсәтелгән.

4 нче рәсем - Олы Шурняк авылында проектлана торган парковкаларны урнаштыру схемасы

Парковка пространствосы кытлыгын бетеру чараларын гамәлгә ашыру жирле бюджет акчалары исәбеннән башкарылачак.

4.4 Велосипедта жәяүлеләр һәм велосипедта йөрү инфраструктурасын үстерү гамәлләре

Жәяү йөрү дөньядагы барлык ижтимагый төркемнәрдә хәрәкәт итүнең төп һәм иң киң таралган төре булып тора. Асылда теләсә нинди маршрут жәяү йөрәп башлана һәм тәмамлана. Кайбер маршрутларда йөрү хәрәкәт итүнең бердәнбер ысулы булып тора, башка маршрутларда да кеше жәяү бер яки берничә юл кисемтәсен уза ала – мәсәлән, автобус тукталышына кадәр жәяү барганда һәм аннан автобуста әлегә ике жәяүлеләр участогы арасында беркадәр араны узганда.

Жәяүлеләр хәрәкәтенең уңайлылыгын һәм иминлеген тәмин итү торак пунктлар чикләрендә хәрәкәтне оештыруның иң мөһим һәм җаваплы бүлекләренең берсе булып тора. Әмма еш кына жәяүлеләр хәрәкәте шартларына тиешле игътибар бирелми. Хәрәкәтне оештыру буенча төп көчләр, нигездә, автомобиль транспортының имин һәм уңайлы хәрәкәтен тәмин итүгә юнәлдерелгән. Юл-транспорт һәлакәтен анализлаганда жәяүлеләрне бәрдерүнең төп сәбәпләре буларак, кагыйдә буларак, жәяүлеләр һәм машина йөртүчеләр тарафыннан кагыйдә бозулар билгеләнә, ә хәрәкәтне оештыруда җитешсезлекләр китергән йогынты тиешенчә өйрәнелмәгән һәм

исәпкә алынмаган булып кала.

Жәяүлеләр хәрәкәтен оештыруның түбәндәге бурычларын аерып күрсәтергә мөмкин:

- урамнар һәм юллар буйлап кешеләр йөрү өчен мөстәкыйль юллар тәмин итү;
- жәяүлеләр кичүләрен җиһазлау;
- жәяүлеләр зоналарын булдыру;
- торак зоналар бүлөп бирү;
- даими жәяүлеләр маршрутларында хәрәкәтне комплекслы оештыру.

Магистральләр буйлап жәяүлеләр хәрәкәтен тәмин итүнең төп бурычы-аны транспорт агымнарыннан аеру. Моның өчен кирәкле чаралар булып урамнарда тротуарлар һәм автомобиль юллары буйлап жәяүлеләр өчен юллар төзү тора.

Хәзерге вакытта Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегендә автомобиль юлларының 20% тан кимрәге тротуарлар белән җиһазландырылган. Инфраструктураны үстерү һәм жәяүлеләр хәрәкәте иминлеген арттыру максатларында торак пунктлар территорияләре буенча уза торган үзәк урамнарда һәм интенсив хәрәкәт итә торган юлларда каты өслекле жәяүлеләр тротуарлары төзү планлаштырыла җирлекләр.

Проектлана торган жәяүлеләр тротуарларының гомуми озынлыгы 7,2 км тәшкил итәчәк. Проектлана торган тротуарларның параметрлары 12 нче таблицада күрсәтелгән.

12 нче Таблица-проектлана торган тротуарларның параметрлары

по т/п	Торак пункт исеме	Урам/юл исеме	Тротуарның озынлыгы, км	Тротуарның киңлеге, м
1	Олы Шурняк авылы	а/д М-7 " Идел» - зур Шурняк	1,0 (бер яктан)	1,5

Тротуарларны төзү һәм реконструкцияләү буенча чаралар үткәргәндә инвалидларның юл хужалыгы объектларына керүен тәмин итү буенча чараларны проектлау буенча методик киңәшләрне исәпкә алырга кирәк (ОДМ 218.2.007–2011).

Электр яктырту линияләрен Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясе аша уза торган «Волга»-Олы Шүрнәк а/д м – 7дә төзәргә кирәк. Проектлана торган электр яктырту линияләренең гомуми озынлыгы 1,3 км тәшкил итәчәк.

4.5 Йөк транспорты, Коммуналь һәм юл хезмәтләренең транспорт чаралары өчен инфраструктураны үстерү гамәлләре

Йөк транспорты, Коммуналь һәм юл хезмәтләренең транспорт чаралары өчен инфраструктураны үстерү чаралары планлаштырылмый.

4.6 Жирлек юллары чөлтәрен үстерү чаралары

Олы Шүрнәк авыл җирлегенең генераль планында юл чөлтәрен үстерү буенча түбәндәге чаралар каралган:

- яңа торак төзелеше мәйданчыкларында урамнар һәм юллар төзү озынлыгы 4,0 км;

- 10,275 км озынлыктагы торак төзелеше территориясендә урамнарны һәм юлларны реконструкцияләү.

Жирлек юллары челтәрен үстерү максатларында юлларны ремонтлау һәм карап тоту чаралары планлаштырыла.

Юл хәрәкәте иминлеген арттыру максатларында бу юнәлештә юл хәрәкәтен оештыруның нәтижелелеген арттыру буенча комплекслы чара гамәлгә ашырылырга тиеш. :

- юлларның аерым участокларында яисә төрле зоналарда транспорт чаралары хәрәкәтенең тизлек режимына;

- транспорт чараларының аерым территорияләргә керүен чикләү;

- хәрәкәткә комачаулыklarны һәм гамәлдәге юл шартлары тудыра торган куркынычлык факторларын (конфликтлы ситуацияләрне) бетерүгә;

- балаларның мәгариф оешмаларына куркынычсыз хәрәкәт итү маршрутларын тәмин итү;

- юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуларны автомат режимда эшләүче фото-һәм видеотеркәү чараларын урнаштыру.

Шулай ук юл хәрәкәте мониторингы системасын оештыру, транспорт агымнары детекторларын урнаштыру, ОДД буенча документлар жыйыны һәм саклауны оештыру, мәгълүматлар базасын булдыру һәм алып бару принциплары, мәгълүматка керү шартлары, аны актуальләштерү ешлыгы мәсьәләләре хәл ителергә тиеш.

Әлеге чараларны детальләштерү «юл хәрәкәтен оештыру проектларын һәм схемаларын эзәрләү кагыйдәләрен раслау турында»РФ транспорт Министрлыгының 2015 елның 17 мартындагы 43 номерлы боерыгы белән регламентланган юл хәрәкәтен оештыру проектларын һәм схемаларын эшләү юлы белән гамәлгә ашырыла.

5Транспорт инфраструктурасын үстерүнең гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган вариантын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларны (инвестиция проектларын) финанслау күләмнәрен һәм чыганаclarын бәяләү

Конкрет объекттагы чаралар исемлегенә проект-смета документациясен эшлэгәннән соң детальләштерелә. Чараларның бәясе, инде уздырылган шундый ук чараларның бәясенә нигезләнә, якынча билгеләнгән.

Программа чаралары Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенә бюджетны акчалары исәбеннән һәм өстәмә финанслау чыганаclarын җәлеп итеп гамәлгә ашырыла. ПКРТИ составына керә торган чараларны финанслауның еллык күләмнәре Чираттагы финанс елына Олы Шүрнәк авыл җирлегенә бюджетын эшлэгәндә билгеләнә.

Программаны гамәлгә ашыру өчен исәпләнгән срокка кирәкле финанс средстволарының гомуми күләме 275 262,46 мең сум тәшкил итә.

Программаны гамәлгә ашыру чыгымнары турында мәгълүмат 13 нче таблицада бирелгән.

13 нче Таблица-чараларны финанслау күлэмнөрөн һәм чыганаclarын бөялөү

п о т/ п	Чараның исеме			Финанслау күләме, мең сум.									Финанслау чыганагы
		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029- 2035	
Максат: Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге халкы өчен күрсәтелә торган транспорт комплексы хезмәтләреннән югары дәрәжәдә файдалану мөмкинлеген һәм сыйфатын тәмин итә торган заманча, нәтижәле һәм имин транспорт инфраструктурасын үстерү.													
Бурыч: транспорт хезмәте күрсәтүнең нәтижәлелеген һәм сыйфатын күтәрү													
Автомобиль транспорты													
1	Жәмәгать транспорты тукталышларын норматив хәлгә китерү	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Төбәк бюджеты
2	Транспорт чараларын вакытлыча саклау урыннарын оештыру	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Жирле бюджет
3	Яңа торак төзелеше мәйданчыкларын да урамнар һәм юллар төзү	2266,0	-	-	-	-						60,0	Төбәк бюджеты
4	Реконструкция улиц и дорог на территории существующей жилой застройки	-	1700,0	1850,0	1770,0	1940,0	-	-	1980,0	-	-	2634 80,0	Төбәк бюджеты
5	Тротуарлар төзү	-	-	-	-	-						-	Төбәк бюджеты

6	Региональ әһәмияттәге юлларда электр яктырту линияләрен төзү	-	-	-	-	-						-	Төбәк бюджеты
7	Юл билгеләрен урнаштыру	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0						-	Жирле бюджет
8	Вак таш сатып алу һәм китерү						10,0	56,46	10,0	10,0	10,0	70,0	Жирле бюджет
Барлығы:		2276,0	1710,0	1860,0	1780,0	1950,0	10,0	56,46	1990,0	10,0	10,0	2636 10.00	-
Барлығы (финанслау чыганақлары киселешендә):											275 046.0	Төбәк бюджеты	
											216.46	Жирле бюджет	
Нибары:											275 262,46		

6 Транспорт инфраструктурасын үстерүнең гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган вариантын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларның (инвестиция проектларының) нәтижәлелеген бәяләү

Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү чараларының (инвестиция проектларының) нәтижәлелеген бәяләү Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләрен (индикаторларын) база күрсәткечләре белән чагыштыру нигезендә башкарылды. Төп максатчан күрсәткечләр итеп транспорт инфраструктурасының гамәлдәге торышын характерлаучы күрсәткечләр кабул ителде.

Муниципаль берәмлекнең юл челтәренең торышын яхшыртудан социаль-икътисадый файда түбәндәгечә чагыла:

- йөрү уңайлылыгын һәм уңайлылыгын арттыру, юллар челтәренең сыйфат күрсәткечләрен яхшырту исәбенә юл-транспорт һәлакәте куркынычы кимү;
- хәрәкәтнең уртача тизлеген арттыру исәбенә вакытны экономияләү;
- гражданнар өчен дә, муниципаль берәмлек предприятиеләре һәм оешмалары өчен дә транспорт белән йөртүгә чыгымнарны киметү;
- автомобиль транспортында даими маршрутлар буенча пассажирлар йөрткәндә транспорт хезмәтләреннән файдалану мөмкинлеген тәмин итү һәм аларның сыйфатын яхшырту.

Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү аны үтәү йомгаклары буенча хисап чорында һәм гомумән – программаны гамәлгә ашыру тәмамланганнан соң башкарыла. Бәяләү критерийлары: нәтижәлелек, нәтижәлелек, финанс яктан үтәлеш.

Нәтижәлелек программаны гамәлгә ашыру барышында ирешелгән нәтижәләр һәм аны гамәлгә ашыруга бәйле финанс чыгымнары нисбәтен чагылдыра. Нәтижәлелек программаның максатчан күрсәткечләренә планлы күрсәткечләренә ирешү дәрәжәсен чагылдыра. Финанс үтәлеше программаны гамәлгә ашыруга бәйле факттагы финанс чыгымнары һәм чираттагы финанс елына расланган ассигнованиеләр нисбәтен чагылдыра.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге ПКРТИ чараларына Характеристика 14 нче таблицада китерелде.

15 нче таблицада Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү һәм реконструкцияләү буенча ПКРТИ чараларын гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү өчен төп максатчан күрсәткечләрнең күрсәткечләре күрсәтелгән.

14 нче Таблица – Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге ПКРТИ чараларына Характеристика

по т/п	Чараның исеме	Социаль- икътисадый файда	Шәһәр төзелешен проектлау нормативларына туры килү
Максат: Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге халкы өчен күрсәтелә торган транспорт комплексы хезмәтләреннән югары дәрәжәдә файдалану мөмкинлеген һәм сыйфатын тәмин итә торган заманча, нәтижәле һәм имин транспорт инфраструктурасын үстерү.			
Бурыч: транспорт хезмәте күрсәтүнең нәтижәлелеген һәм сыйфатын күтәрү			

Автомобиль транспорты			
1	Жәмәгәт транспорты тукталышларын норматив хәлгә китерү	Пассажирлар йөртү хезмәтләрен күрсәтү сыйфатын яхшырту	Ярашлылык
2	Транспорт чараларын вакытлыча саклау урыннарын оештыру	Мәдәният һәм мәгариф объектларыннан файдалану мөмкинлеген арттыру	Ярашлылык
3	Тротуарлар төзү	Пространствода Транспорт һәм жәяүлеләр агымнарын аеру	Ярашлылык
4	Электр яктырту линияләрен төзү	Муниципаль берәмлек территориясендә юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү	Ярашлылык

14 нче таблицаның дәвамы

5	Яңа торак төзелеш майданчыкларында урамнар һәм юллар төзү	Халыкка хезмәт күрсәтү сыйфатын арттыру	Ярашлылык
6	Гамәлдәге торак төзелеш территориясендә урамнарны һәм юлларны реконструкцияләү	Халыкка хезмәт күрсәтү сыйфатын арттыру	Ярашлылык

15 нче Таблица-Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге транспорт инфраструктурасының ПКРТИ чараларын гамәлгә ашыру нәтижәләлеген бәяләү өчен төп максатчан күрсәткечләрнең әһәмияте

Күрсәткеч исеме										
Үлчәү берәмлеге						Күрсәткечнең әһәмияте, шул исәптән:				
	2018 ел (нигез)	2019 ел	2020 ел	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел.	2025 ел.	2026-2035 еллар	
Пассажирлар йөртү										
Жәмәгәт транспорты маршрутларында норматив хәлдәге тукталыш	берәмлек	0	1	3	3	3	3	3	3	3

пункт лары саны										
			Автомобиль транспорты							
Мәдәни ият объект ларын да вакыт лыча парков калар белән тәәми н ителе ш дәрәж әсенәң туры килүе	про цен т	0	100	100	100	100	100	100	100	100
Гомум и файда лануда гы юллар ның озынл ыгы	км	10,275	10,2 75	10, 275	10, 275	10,2 75	11,27 5	11,275	11,27 5	14,27 5
УДС тыгыз лыгы	км/ км²	0,12	0,12	0,1 2	0,1 2	0,12	0,13	0,13	0,13	0,16

15 нче таблицаның дәвамы

Троту арлар ның озынл ыгы	км	0	0	1, 0	1,0	1,0	1,0		1,0	1,0
Элект р яктыр ту линия ләрен ең озынл	км	0	0,2 6	0, 78	1,3	1,3	1,3		1,3	1,3

ЫГЫ										
-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлекне институциональ үзгәртеп корулар, хокукий һәм мәгълүмати тәмин итүне камилләштерү буенча тәкъдимнәр

Әлеге эшнең 1 бүлеген эшләү кысаларында Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә икътисадый, сәяси, хокукий һәм социаль институтлар системасының эшләү шартларына үткәрелгән анализ хужалык эшчәнлегенен тудырылган формаль һәм формаль булмаган шартларының хужалык итүнең базар шартларына туры килүен күрсәтте. Милек мөнәсәбәтләре гамәлдәге законнар нигезендә жайга салынган: хосусый сектор төзелде; базар тибындагы учреждениеләр һәм оешмалар (коммерция банклары, инвестиция фондлары һ.б.) төзелде; халык хужалыгы белән идарә итү системасында административ рычагларны икътисадый, беренче чиратта бюджет һәм салым рычаглары белән алыштыру уңышлы бара. Эшқуарлык һәм конкуренция үсә, хужалык субъектлары арасында иреккә килешү нигезендә яңа базар структуралары формалаша. Гамәлдәге норматив-хокукий база социаль-икътисадый сәясәтне нәтижәле гамәлгә ашырырга һәм шуның белән һәр өлкәдә дә, комплекста да муниципаль берәмлекнең динамикалы үсешә өчен шартлар тудырырга мөмкинлек бирә. Жирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә торган сәясәт халыкның гамәлдәге хакимияткә ышаныч дәрәжәсен арттыруга һәм, шуның белән бергә, инвестиция климатын яхшыртуга һәм эшмәкәрлекне активлаштыруга юнәлдерелгән.

Шулай итеп, Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә институциональ үзгәртеп корулар уздыруга ихтыяж юк. Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендәге эшчәнлекне гамәлгә ашырганда үзара бәйләнешләр характерын үзгәрешсез калдыру күздә тотыла.